

Rolnummers 527-529
Arrest nr. 26/93 van 25 maart 1993

A R R E S T

In zake : de vorderingen tot gedeeltelijke schorsing van de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, ingesteld door J. Delière en anderen en door L. Michel en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter F. Debaedts en waarnemend voorzitter M. Melchior, en de rechters L. De Grève, K. Blanckaert, P. Martens, Y. de Wasseige en G. De Baets, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van waarnemend voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de vorderingen*

a) *De zaak die onder het nummer 527 is ingeschreven*

Bij verzoekschrift van 11 februari 1993, dat aan het Hof is gericht bij op 12 februari 1993 ter post aangetekende brief, en op 15 februari 1993 op de griffie is ontvangen, vorderen Johan Delière, werkloze, woonachtig te Marcinelle, rue Zénobe Gramme 29, Jacques Delbouille, openbaar schrijver, woonachtig te Hantes-Wihéries, rue d'En-Bas 13 et Fabrice-Laurent Delbouille, arbeider, woonachtig te Sint-Joost-ten-Node, Verviersstraat 2, de schorsing van de volgende bepalingen van de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, die bekendgemaakt is in het *Belgisch Staatsblad* van 31 augustus 1992 :

- artikel 8, dat artikel 617, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt;
- artikel 17, dat artikel 740 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt;
- artikel 20, in zoverre het in het laatste lid van het nieuwe artikel 747, § 2, bepaalt dat de conclusies die na het verstrijken van de termijnen zijn overgelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd;
- artikel 21, in zoverre het een nieuw artikel 748, §§ 1 en 2, van het Gerechtelijk Wetboek in het leven roept volgens welke de conclusies die na het gezamenlijk verzoek om rechtsdagbepaling of na het verstrijken van bepaalde termijnen zijn neergelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd;
- artikel 24, in zoverre het artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt en in § 1, vierde lid, bepaalt dat de conclusies die na het verstrijken van een termijn van twee maanden zijn neergelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd, en § 3, in zoverre verwezen wordt naar artikel 748 waarvan de vernietiging hiervoor wordt gevorderd;
- artikel 26, dat artikel 753 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, en in het voorlaatste lid ervan verwijst naar artikel 751 waarvan de vernietiging hiervoor wordt gevorderd;

- artikel 27, dat artikel 755 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, in zoverre het tweede lid ervan bepaalt dat na de in het eerste lid bedoelde neerlegging geen stuk, nota of conclusie kan worden neergelegd;

- artikel 52, dat een nieuw artikel 1072*bis* in het Gerechtelijk Wetboek invoegt, en de rechter in hoger beroep toestaat geldboetes uit te spreken van 5.000 tot 100.000 frank voor als tergend en roekeloos beschouwde hogere beroepen;

- artikel 9, dat artikel 621 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt;

- artikel 42, dat artikel 1050 van het Gerechtelijk Wetboek aanvult;

- artikel 19, dat artikel 745 van het Gerechtelijk Wetboek aanvult;

- artikel 27, dat artikel 755 van het Gerechtelijk Wetboek vervangt wat het woord « gezamenlijk » betreft.

Bij hetzelfde verzoekschrift hebben dezelfde verzoekende partijen vooraf de vernietiging van de voormelde bepalingen gevorderd.

b) *De zaak die onder het nummer 529 is ingeschreven*

Bij verzoekschrift van 22 februari 1993, dat aan het Hof is gericht bij op 23 februari 1993 ter post aangetekende brief, en op 24 februari 1993 ter griffie is ontvangen, vorderen Luc Michel, politiek uitgever, woonachtig te 6000 Charleroi, rue de Montigny 128 bus 1, de Nationaal-Europese Communautaire Partij, afgekort N.C.P., vereniging zonder winstoogmerk met zetel te 6000 Charleroi, rue de Montigny 128 bus 6, vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, Luc Michel, voornoemd, « Centre écologique », vereniging zonder winstoogmerk in vereffening, met zetel te 6000 Charleroi, rue Tumelaire 71 bus 5, vertegenwoordigd door een van de vereffenaars, Luc Michel, voornoemd, « Agence européenne de presse », vereniging zonder winstoogmerk met zetel te 6000 Charleroi, rue Tumelaire 71 bus 6, vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, Luc Michel, voornoemd, « Groupe européen de presse et

d'édition - Conscience européenne - Europe Justice - Carolo Justice - Editions Machiavel », afgekort « Conscience européenne », vereniging zonder winstoogmerk met zetel te 6000 Charleroi, rue de Montigny 128 bus 5, vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, Luc Michel, voornoemd, de schorsing van de volgende bepalingen van de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek :

- artikel 8;
- artikel 17;
- artikel 20, in zoverre het in het laatste lid van het nieuwe artikel 747, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de conclusies die na het verstrijken van de termijnen zijn overgelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd;
- artikel 21, in zoverre het een nieuw artikel 748, §§ 1 en 2, van het Gerechtelijk Wetboek in het leven roept volgens welke de conclusies die na het gezamenlijk verzoek om rechtsdagbepaling of na het verstrijken van bepaalde termijnen zijn neergelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd;
- artikel 24, in zoverre het artikel 751 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt en in § 1, vierde lid, bepaalt dat de conclusies die na het verstrijken van een termijn van twee maanden zijn neergelegd, ambtshalve uit de debatten worden geweerd, en § 3, in zoverre verwezen wordt naar artikel 748 waarvan de vernietiging wordt gevorderd;
- artikel 26, dat artikel 753 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, en in het voorlaatste lid ervan verwijst naar artikel 751 waarvan de vernietiging wordt gevorderd;
- artikel 27, dat artikel 755 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, in zoverre het tweede lid ervan bepaalt dat na de in het eerste lid bedoelde neerlegging geen stuk, nota of conclusie kan worden neergelegd;
- artikel 52, dat een nieuw artikel 1072*bis* in het Gerechtelijk Wetboek invoegt, en de rechter in hoger beroep toestaat geldboetes uit te spreken van 5.000 tot 100.000 frank voor als tergend en

roekeloos beschouwde hogere beroepen;

- artikel 9;

- artikel 42.

Bij hetzelfde verzoekschrift hebben dezelfde verzoekende partijen vooraf de vernietiging van de voormelde bepalingen gevorderd.

II. Rechtspleging

a) *In de zaak die onder het nummer 527 is ingeschreven*

Bij beschikking van 15 februari 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

Bij beschikking van 23 februari 1993 heeft het Hof, voorgezeten door rechter M. Melchior ter vervanging van voorzitter D. André, die verhinderd was, de terechtzitting betreffende de vordering tot schorsing op 17 maart 1993 vastgesteld.

Van het beroep en de beschikking tot rechtsdagbepaling is aan de partijen kennisgegeven, die, evenals de advocaat van de verzoekende partijen, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 24 februari 1993 ter post aangetekende brieven, die op 25 en 26 februari 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

b) *In de zaak die onder het nummer 529 is ingeschreven*

Bij beschikking van 15 februari 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben op 24 februari 1993 geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

c) *In de zaken die onder de nummers 527 en 529 zijn ingeschreven*

Bij beschikking van 4 maart 1993 heeft het Hof, in voltallige vergadering, de zaken samengevoegd.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof, voorgezeten door rechter M. Melchior ter vervanging van voorzitter D. André, die verhinderd was, de terechtzitting betreffende de vordering tot schorsing in de zaak nr. 529 op 17 maart 1993 vastgesteld.

Van de beschikking tot samenvoeging is aan de partijen kennisgegeven bij op 4 maart 1993 ter post aangetekende brieven, die op 5 en 8 maart 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Van het beroep en de beschikking tot rechtsdagbepaling in de zaak nummer 529 is aan de partijen kennisgegeven, die van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 4 maart 1993 ter post aangetekende brieven, die op 5 en 8 maart 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 17 maart 1993 :

- zijn verschenen :

. Mr. R. Decortis, advocaat bij de balie te Luik, voor de verzoekende partijen Delière en anderen;

. L. Michel in persoon, zowel in zijn persoonlijke naam als *qualitate qua*;

. Mr. Y. Hannequart en Mr. R. Rasir, advocaten bij de balie te Luik, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters Y. de Wasseige en L. De Grève verslag uitgebracht;

- zijn voornoemde advocaten en verzoekende partij gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

- A -

A.1. In de zaak 527 worden zes middelen aangevoerd ter ondersteuning van de vorderingen tot vernietiging en tot schorsing; in de zaak 529 worden vier middelen aangevoerd die, wat de essentie van de argumentatie betreffende ieder ervan aangaat, formeel en inhoudelijk identiek zijn aan de eerste vier in de zaak 527 aangevoerde middelen.

A.2. Het eerste middel is gericht tegen artikel 8 van de wet van 3 augustus 1992, dat artikel 617 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt. De verzoekende partijen verwijten die bepaling een grondrecht als het recht van hoger beroep aan te tasten, zonder dat de in de parlementaire voorbereiding aangevoerde redenen (de gerechtelijke achterstand terugdringen en rekening houden met de munterosie) een dergelijke beperking kunnen verantwoorden.

Die bepaling zou discriminerend zijn in de diverse volgende opzichten. Hetzelfde geschil, waarvan het bedrag tussen vijftig en vijfenzeventigduizend frank ligt, is al dan niet vatbaar voor hoger beroep, naargelang het voor de rechtbanken van eerste aanleg en de rechtbanken van koophandel dan wel voor de vrederechter komt; vervolgens zijn de beslissingen van de arbeidsrechtbanken van hun kant vatbaar voor hoger beroep ongeacht het bedrag van het behandelde geschil; ten slotte is dezelfde vordering tot schadevergoeding, naargelang zij door een strafrechter dan wel door een burgerlijke rechter wordt beslecht, naargelang van het geval al dan niet vatbaar voor hoger beroep.

In de zaak 527 voeren de eerste en de tweede verzoekende partij bovendien aan dat artikel 8 de religieuze vrijheden schendt in zoverre het artikel, opdat aanspraak op hoger beroep kan blijven worden gemaakt, het noodzakelijk maakt dat het bedrag van de aan de rechtbanken voorgelegde geschillen wordt overgewaardeerd, wat de godsdiensten welke die twee verzoekende partijen belijden, hun verbieden.

A.3. Het tweede middel is gericht tegen de artikelen 17, 20, 21, 24, 26 en 27 van de wet van 3 augustus 1992, welke artikelen respectievelijk de artikelen 740, 747, 748, 751, 753 en 755 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigen.

Die bepalingen worden verweten de rechten van de verdediging en het recht op een billijk proces te beperken; die bepalingen « hebben dit gemeenschappelijk dat zij het recht te concluderen, nieuwe argumenten te laten gelden, nieuwe vormen van verdediging van het standpunt van een rechtzoekende, en de mogelijkheden van neerlegging van stukken en conclusies aanzienlijk beperken zonder bijzondere verantwoording en zonder die restrictieve bepalingen te beperken tot uitzonderlijke gevallen die slechts de dringende noodzaak zou verantwoorden ». Verscheidene bepalingen discrimineren met name, volgens de verzoekers, de eiser ten opzichte van de verweerder ten aanzien van de rechten van de verdediging die zij respectievelijk bezitten.

A.4. Het derde middel is gericht tegen artikel 52 van de wet, dat een nieuw artikel 1072*bis* in het Gerechtelijk Wetboek invoegt.

Die bepaling wordt onder meer verweten niet evenredig te zijn met het nagestreefde doel - het verhinderen van eventuele misbruiken van het recht van hoger beroep -, de rechter een bevoegdheid te verlenen die niet met zijn opdracht - recht te spreken en niet diegene te bestraffen die recht zoekt - strookt, en dit op volkomen discriminerende wijze ten opzichte van de andere overheidsdiensten. Voorts zou er eveneens een discriminatie bestaan ten aanzien van de partij die het hoofdberoep instelt en die welke incidenteel beroep instelt; alleen de eerstgenoemde zou tot de betaling van een geldboete kunnen worden veroordeeld.

A.5. Het vierde middel is gericht tegen artikel 9, dat artikel 621 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt, en tegen artikel 42, dat artikel 1050 van dat Wetboek aanvult.

Op basis van het recht van een ieder op een billijk effectief proces en zonder enige discriminatie « in de zin van de artikelen 6, 1°, 13 en 14 van het Verdrag voor de Rechten van de Mens, 6 en *bis* van de Grondwet », komen de verzoekende partijen tegen die bepalingen op in zoverre zij « toestaan dat een verweerder voor een onbevoegde rechtbank wordt gedaagd » en zij « een verweerder verplichten zijn verweermiddelen compleet te

onthullen voor een onbevoegd rechtscollege » wat volgens de verzoekende partijen alleen in het voordeel van de eiser is.

A.6. In de zaak 527 wordt een vijfde middel aangevoerd, tegen artikel 19 van de wet van 3 augustus 1992, dat artikel 745 van het Gerechtelijk Wetboek aanvult.

Die bepaling zou de particulieren discrimineren die zich zonder advocaat verdedigen in zoverre het zeer vaak zou voorkomen, in tegenstelling met het vermoeden dat bij artikel 19 is ingesteld, dat de advocaten (in Charleroi) hun geen afschrift van de neergelegde conclusies overleggen.

A.7. In de zaak 527 wordt een zesde middel aangevoerd, tegen artikel 27, dat artikel 755 van het Gerechtelijk Wetboek vervangt.

Tegen die bepaling wordt opgekomen in zoverre het vereiste van het akkoord tussen de partijen om op de schriftelijke procedure een beroep te doen de pleiters zou benadelen die geen advocaat zijn : die voelen zich minder op hun gemak bij een mondelinge procedure dan de pleiters-advocaten, maar zijn, om een beroep te kunnen doen op de schriftelijke procedure, van het akkoord van de tegenpartij afhankelijk.

A.8. Met betrekking tot het moeilijk te herstellen ernstig nadeel en het aanvoeren van concrete elementen waaruit het genoemde nadeel blijkt, beroepen de verzoekende partijen zich op verscheidene vorderingen die hangende zijn voor gerechten (rechtbanken van eerste aanleg, vrederechten, arbeidsrechtbanken en arbeidshoven). Die verscheidene vorderingen worden aangevoerd als bewijs van het bestaan van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat voortvloeit uit die van de voormelde bepalingen welke :

- het recht van hoger beroep voor bepaalde geschillen opheffen;
- de mogelijkheden van neerlegging van stukken of conclusies beperken;
- de rechter in de gelegenheid stellen een geldboete op te leggen in geval van tergend of roekeloos hoger beroep;
- in het gezamenlijke akkoord van de partijen voorzien voor een beroep op de schriftelijke procedure.

A.9. Wat de in het vierde middel beoogde artikelen 9 en 42 betreft geven de verzoekende partijen in de zaak 527 te kennen dat « de omstandigheid dat de verzoekers zich voor een *ratione loci, materiae, personae, etc.* onbevoegde rechtbank zullen moeten verdedigen zonder voorafgaand hoger beroep te kunnen instellen over de bevoegdheid, een ernstige inbreuk op het recht van verweer is ». In de zaak 529 wordt dezelfde argumentatie herhaald en wordt bovendien een hoger beroep over de bevoegdheid van een beslissing van de vrederechter te Brussel vermeld.

A.10. Wat de artikelen 19 en 27 betreft die door het vijfde en zesde in de zaak 527 aangevoerde middel worden beoogd, preciseren de verzoekende partijen dat « de bepaling die stelt dat de overzending van de conclusies geacht wordt te zijn verricht vijf dagen na de neerlegging van de conclusies op de griffie alsmede de omstandigheid dat het verweer via de schriftelijke procedure van het gezamenlijk akkoord van de tegenpartij afhangt, het recht van de verdediging van de drie verzoekers zeer ernstig belemmert ».

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.1. Uit het beperkte onderzoek van de ontvankelijkheid van de beroepen waartoe het Hof in het kader van de vordering tot schorsing is kunnen overgaan, blijkt niet dat de beroepen tot vernietiging - en dus de vorderingen tot schorsing - niet-ontvankelijk moeten worden geacht.

Ten aanzien van de vorderingen tot schorsing

B.2. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee voorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

1° de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;

2° de onmiddellijke toepassing van de bestreden wet moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar die twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die twee voorwaarden niet is vervuld tot de verwerping van de vordering tot schorsing.

B.3. De bestreden bepalingen zijn zonder onderscheid toepasselijk op een ieder die zich tot de Belgische burgerlijke rechtscolleges wendt om een geschil te laten beslechten. Uit het beperkte onderzoek waartoe het Hof in het kader van de procedure tot schorsing is kunnen overgaan, blijkt niet dat de verzoekende partijen tot een categorie van personen behoren die, ten opzichte van andere categorieën waarmee zij zouden kunnen worden vergeleken, door de bepalingen die zij bestrijden op discriminerende wijze worden behandeld. De vergelijking waartoe zij het Hof verzoeken over te gaan, betreft in werkelijkheid de situatie waarin zich voortaan, door de toepassing van de nieuwe procedureregels, alle pleiters bevinden, met de situatie waarin alle pleiters zich bevonden onder de vroegere regeling.

B.4. Weliswaar kan de situatie van de verzoekende partijen, in zoverre zij zelf in hangende procedures betrokken zijn, door de onmiddellijke inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen worden aangetast. De verzoekende partijen verwijten in werkelijkheid de wetgever dat hij niet in overgangsmaatregelen heeft voorzien waarbij de vroegere bepalingen op de hangende procedures van toepassing zouden blijven. Een dergelijke grief alleen volstaat niet om te doen blijken dat de principes van gelijkheid en niet-discriminatie die in de artikelen 6 en *bis* van de Grondwet zijn vastgelegd, zouden kunnen zijn geschonden.

B.5. Bijgevolg kunnen, in de huidige stand van het onderzoek van de beroepen, de middelen niet als ernstig worden aangemerkt en kunnen de vorderingen tot schorsing dan ook niet worden ingewilligd.

Om die redenen,

Het Hof

verwerpt de vorderingen tot schorsing.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 25 maart 1993.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

H. Van der Zwalmen

M. Melchior